

Renașterea în Italia

Italia Renașterii a fost un spațiu prosper în care orașele rivale s-au aflat în concurență permanentă. Însă, când marile puteri au început să intervină, Italia a devenit "arena Europei".

Italia este locul în care a apărut Renașterea, marea mișcare a secolelor 15 și 16, care a generat învierea culturii clasice, înflorirea artelor și o nouă concepție a omului asupra vieții. Printre numeroasele activități studiate de gânditorii perioadei renascentiste a fost și conducerea afacerilor statului – arta de a dobândi putere și de a conduce.

Noi concepții despre politică

Cea mai celebră carte cu teme politice a fost *Principele* (1517), scrisă de Niccolò Machiavelli, care a studiat comportamentul celor mai mari politicieni în raport cu maniera în care ar fi trebuit să se comporte – o abordare atât de șocantă, încât termenul "machiavelic" este folosit

Scala

▲ Renașterea a înflorit sub patronajul familiei Medici, aflată la putere. Acești cetățeni-regi sunt portretizați ca Magi, în pictura lui Botticelli *Adorația Magilor*.

● Lorenzo de Medici, prezentat în detaliu, în tabloul lui Benozzo Gazzoli, *Cortegiul regilor magi*, ilustrează splendoarea epocii respective.

▽ Lorenzo de Medici, cunoscut și sub numele de Lorenzo Magnificul, a fost un mare sprijinitor al artelor, dar și un diplomat isteț.

Scala

Mazzanti Collection

▲ Niccolò Machiavelli (1469-1527), ale cărui lucrări descriu, cu un realism dur, mijloacele prin care puterea poate fi dobândită și menținută.

și astăzi pentru a descrie viclenia diabolică.

Machiavelli însuși a fost un diplomat florentin, majoritatea afirmațiilor sale având la bază propriile sale observații referitoare la viața politică din Italia. Italia se deosebea de restul Europei prin mai multe aspecte importante. În raport cu monarhiile feudale și principatele de dincolo de Alpi, Italia era împărțită în state naționale, multe dintre ele republici, a căror prosperitate era datorată comerțului și finanțelor.

Aceasta era atribuită așezării Italiei pe rutele comerciale spre Orientul Apropiat, de unde mirodeniile și produsele de lux erau importate și vândute în Europa Centrală și de Nord. Prin urmare, oamenii de afaceri italieni au inițiat practici ca finanțele și contabilitatea. Orașele italiene au prosperat, iar arta și studiul erau practicate în mod intens. Spre deosebire de corespondențele lor din nord, orașele au reușit să-și mențină independența datorită luptelor

nesfârșite dintre papi și împărați, în cadrul cărora fiecare parte încerca să o împiedice pe cealaltă să-și extindă autoritatea. În schimb, orașele mai mari își răspândeau autoritatea și în provincie, aristocrația bazată pe proprietăți de pământ fuzionând mai mult sau mai puțin cu noua clasă urbană de comercianți și bancheri. Până în secolul 15 s-au înființat cinci state italiene majore. Milano, în partea de nord-vest, a fost un ducat, deși conducătorii acestuia erau mai

● **Palazzo Pitti, în Florența, a fost construit din ordinul familiei Pitti în 1458. Mărimea sa inspiră putere, simbolizând aspirațiile familiilor înstărite din această perioadă.**

● **Papa Leo al X-lea și doi cardinali într-o pictură de Rafael. Leo al X-lea a continuat să sprijine artele, lucru început de primii papi ai Renașterii.**

Staatliche Museum, Berlin

degrabă militari ce au devenit despoți, cum au fost de exemplu familiile Visconti și Sforza, decât dinastii venerabile.

Florența republicană a fost pentru mult timp cel mai dinamic dintre statele italiene, dominată din 1434 de o familie de bancheri foarte bogată, familia Medici, ai cărei membri erau mari susținători ai artei; nici un alt oraș nu a sprijinit atât de mulți poeți, pictori și sculptori de geniu. Spre deosebire de agitata Florența, Venetia era republică cu un sistem politic stabil. Orașul în

susă, celebru pentru canalele sale, a fost construit pe mare; s-a dezvoltat în parte în calitate de putere mare bună spre și dinspre est, aflându-se de asemenea în posesia unui lanț de colonii și puncte comerciale ce se întindeau până la Marea Neagră

Papi atotputernici

liderul spiritual al creștinismului din vest, un conducător italian central ce urmărea suprimarea nobilimii neascultătoare și extinderea propriilor sale teritorii. Reușind să treacă peste Captivitatea de la Avignon și peste Marea Schismă, papii din perioada renașcentistă au continuat să aibă exagerate ambiții politice, să cheltuiască în mod excesiv (adeseori în calitate de patroni generoși ai artelor) și să ducă o viață intimă scandaloasă. Printre cei mai cunoscuți s-au numărat papa Alexandru al VI-lea de Borgia (1492-1503), războiul papă Iulius al II-lea (1503-13) și bogatul din familia Medici Leo X-lea (1513-21).

A cincea mare putere italiană era regatul de la Napoli, care cuprindea cea mai mare parte din sudul Italiei; pentru o lungă perioadă de timp, acesta a fost disputat între dinastiile rivale de Aragon (spaniolă) și Anjou (franceză). Printre statele mai mici din peninsula figurau Ferrara, Mantova, Genova și

Conflictele din statele naționale

Conflictele din statele naționale erau adeseori vicioase, iar cetățenii de văză, ca de exemplu membrii familiei Medici, puteau, la un moment dat, să se afle în culmea puterii, pentru ca apoi să decadă și să fie exilați. Cei ce se aflau la putere preferau să-și angajeze soldați mercenari decât cetățeni înarmați, șeful mercenarilor, sau condotierul fiind o figură importantă în perioada renașcentistă; și acestuia îi nesigură, însă cu un noroc condotierul și ajungă asemenea Francisc Sforza la conducerea statului de care făcuse angajări să-l servească între corpurile mercenarilor era reprezentată stăruind războiurile erau tratate

unele ce mercenarii angajați nu aveau nici un motiv de a-și risca viața inutil, ci doar de a ajunge la un anumit scop sau de a ajunge la un anumit termen de timp. De asemenea, diplomația era prezentă o cale pentru păstrarea unei balanțe între state, cu sisteme de alianțe de care țările erau țintite reținerii și altele din afară.

Cu toate acestea, din 1490, situația a scăpat sub control, din nefericire exact în momentul care noi state de drept centralizate, ca de exemplu Franța și Spania, începuseră să se mărire. Bogată și divizată, Italia avea să fie invadată mai devreme sau mai târziu; și prima intervenție din afară a fost provocată de Ludovic Sforza, duce de Milano. Izolat și amenințat de Florența și Napoli, în 1494, acesta l-a încurajat pe Regele Carol al VIII-lea de Spania să-și pretindă dreptul la Napoli.

Așa au început lungile războaie italiene. Statele italiene au fost în curând eclipsate, conflictul devenind o luptă pentru stăpânire între Franța și Spania, mult mai distrugătoare decât vechile războaie mercenare; în timpul acestora Roma a fost jefuită (eveniment considerat ca sfârșitul Renașterii), iar Republica Florentină a fost distrusă și înlocuită cu un ducat de Medici, sub protecția Spaniei. Până la jumătatea secolului 16, cea mai mare parte a Italiei se afla într-un mod direct sau indirect sub controlul Spaniei. Peninsula Italică avea să rămână împărțită și să rămână încă trei secole

DATE IMPORTANTE

1434-64

Cosimo de Medici conduce Florența

1450

Francesco Sforza fondează prima dinastie conducătoare în Milano

1469-92

Lorenzo Magnificul conduce Florența

1492-1503

Alexandru al VI-lea este papă; fiul său, Cesare Borgia, are o scurtă carieră de cuceritor.

1494

Invadarea Italiei de către Carol al VIII-lea al Franței duce la începerea războaielor italiene.

1500-30

Renaștere importantă a artei

1503-13

Iulius al II-lea este papă

1504

Spaniolii îi alungă pe francezi din Napoli

1513-21

Leo al X-lea este papă

1517

Principele lui Machiavelli

1527

Devastarea Romei

1535

Ultimul Sforza moare

1537

Cosimo de Medici devine duce al Florenței

1556

Pacea de la Cateau-Cambresis permite Spaniei să fie puterea dominantă în Italia.